

РЕЦЕНЗИЯ

От професор Павел Страшимиров Милков, професор в Югозападния университет „Неофит Рилски” Благоевград, научно направление 05.08.03. Кинознание, киноизкуство и телевизия, върху художествено - творческата продукция за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност доцент по професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, обявен в ДВ бр. 82/23.10.2015 г., с кандидат д-р Елизавета Пламенова Боева, главен асистент, щатен преподавател в НБУ, департамент „Кино, реклама и шоубизнес“.

Познавам Елизавета Боева от времето когато тя водеше дисциплината „Филмов анализ” в катедрата по филмово и телевизионно изкуство на Югозападния университет „Н.Рилски” Благоевград. Видях с какво желание студентите посещаваха нейните часове, видях и нейното усърдие и желание да остави знания в тях.

Елизавета Боева е завършила магистратури по специалностите Журналистика и PR през 2003г, в Санкт-Петербургския държавен университет, Русия, История на изкуството през 2004г, в Държавен музей Ермитаж, Санкт-Петербург, Русия. По-късно завършва Филмова и телевизионна режисура през 2006г, в НАТФИЗ Кр. Сарафов, в класа на проф. Дюлгеров, проф. Овчаров. През периода 2006 – 2010 е работила като режисьор на документални филми в Лос Анджелис. От 2010 година е щатен преподавател към департамент Кино, реклама и шоубизнес в Нов български университет. През 2011 година получава научната степен доктор.

В рамките на изследователската дейност в НБУ Боева е създавала изследователско - творческа програма, посветена на темата „Кой написа Уилям Шекспир?”. Програмата се състои от няколко етапа. Реализацията ѝ

започва през 2014 г. и ще завърши през 2016 г. Участници по проекта са Нов български университет, Национален дворец на културата, Пловдив – столица на културата 2019.

Проектът е авторски. Базира се върху научния труд "Уилям Шекспир. Най-известният човек, който никога не е съществувал" и включва академичен труд, цикъл от лекции и семинари, създаване на документален филм от 4 части по темата, създаване на 4 игрални филма по шекспирови пиеси.

В настоящия конкурс за заемане на длъжност доцент в НБУ към департамент "Кино, реклама и шоубизнес" гл. ас. д-р Елезавета Боева представя монографичен труд озаглавен „Феноменологичен анализ на художествено-документалния филм „Лятото на Мона Лиза” и самия документален филм „Лятото на Мона Лиза”.

Трудът е решен в няколко глави – Структура на филма, Смеслов анализ на филмовите епизоди. Обяснение на избора на конкретни филмови кадри, Музикален анализ на филма и четвърта, последна глава – Избор на заглавие.

За мен от фактологична гледна точка най-голям интерес предизвиква втора глава - Смеслов анализ на филмовите епизоди. Обяснение на избора на конкретни филмови кадри.

Както Боева казва: „анализът е направен по феноменологичен образец. За феноменологията (по Хусерл) крайната точка на всяко значение и всяка стойност е живото преживяване на хората. Феноменологията разглежда произведенията на изкуството като посредници между съзнанието на автора и това на читателя или като опит да се разкрият аспектите на човешкото съществуване и неговите светове”.

За да осъществи този интересен текст на авторката помагат много знанията придобити в магистърската степен по История на изкуството в Държавен музей Ермитаж, Санкт-Петербург.

Когато аз, след гледането на филма, прочетох този анализ добих най-напред усещането, че анализът идва да изясни някои неясноти от самия филм, и си помислих, че филмът и анализа един без друг немогат, че те се допълват взаимно. Затова и аз няма да ги разделям а ще говоря за тях не поотделно, а заедно.

Филмът „Лятото на Мона Лиза”, както пише авторката в анализа, е „замислен като художествено документален експеримент. В основата на сюжета стои въпроса: защо именно тази картина в цялата история на изкуството е припознавана като най-големия шедьовър, най-известния портрет”.

Създатели на филма са Лиза Боева и известният наш актьор Ицко Финци. Двата са от различни поколения, но имат общи идеи, които осъществяват заедно. Тук те създават разказ - защо именно тази картина се е превърнала в световно признат шедьовър на Леонардо да Винчи.

Най-необичайната двойка в българското кино ни учи как се рушат клишетата, става дума за мит, за митология, как се образува нещо около произведение на изкуството. Филмът разглежда въпросите „за" или „срещу" митовете, умеем ли да ги „четем" правилно, с филма обясняват как се е създал този мит. Обясняват ни това, че днес не можем да видим Мона Лиза без пелената на тази митологична – много силна и доста фалшива окраска. Разказът във филма обяснява как се е родил митът “Мона Лиза”, как нещата след това се наслагват и навързват, за да се стигне до обявяването на тази картина за шедьовър и как и защо именно тази творба на Леонардо да Винчи се превръща в световен шедьовър.

Актьорът се разхожда в града на любовта, прескача улици и градинки, държи се като провокатор - хваща под ръка уличния клоун, задява се с непознати, свири на въображаема цигулка, но никой не му обръща внимание. Накрая уморен задрямва в Лувъра, на метри от "Мона Лиза" – това са част от епизодите на филма.

"Той е изключителен актьор. От тези, които не можеш да предвидиш, той носи различна вътрешна енергия", казва тя за него в някакво интервю за филма, което ми попадна случайно. И тук, във филма, Боева прави нещо което е едно от силните неща във филма и на мен ми допада много, тя разиграва епизоди с участието на прекрасния актьор Ицко Финци.

Във филма има епизод в който героят Финци наблюдава Сена през стъкло, по което се стичат капки дъжд, този епизод придава смисловата натовареност, вложена в прозорците на Бодлер, Аполисел и Делуне. Или както Делуне развива темата – видяното през прозореца е неясно, реалността се деформира, стъклото пречупва светлината, изкривява формите , създава усещане за фалшива перспектива.

И друг епизод – в зала Каре на Лувъра, където е изложена Джокондата, героят на Ицко Финци върви по посока на камерата, демонстрирайки обичайния ход на посетителите в посока към Джокондата.

Кадърът с двойните очила на Ицко Финци е реплика към карикатурите на Лепин, висшия полицейски служител на Франция към който, след провала на разследването за кражбата на Мона Лиза, са отправени карикатури в които той носи два чифта очила, като иронията е, че Лепин е бил известен с острото си зрение и до дълбока старост не носи очила.

В стремежа си за пълна автентичност Боева, разказвайки за живота на Пикасо и Аполинер поставя героя на Финци пред кабарето Пъргавият заек,

където групата на Пикасо се събирала ежедневно, Ицко Финци свири на въображаема цигулка, седнал на дървена пейка пред заведението.

Елизавета Боева и Ицко Финци ни представят още няколко епизода: героят на Финци вдига ръце пред дървените порти на дома на Пикасо и върви из парижките улици с високо вдигнати ръце, преповтаряйки маршрута по който е отведен Пикасо след изчезването на Мона Лиза и този епизод по мое виждане не е разбираем, аз лично получих яснота след като прочетох анализа.

Интересен и от изобразителна гледна точка ми беше епизода, в който на фона на отварящи се капаци на прозорци на просторна къща извършвано от Ицко Финци, се разказва задкадрово историята за създаването на картината Мона Лиза. Смисълът на отварящите се капаци, според авторката, е реплика към началото – прозорецът, през който героя наблюдава реалността. И в двете части Боева е търсила особени послания.

Мисля, че всички епизоди с прекрасното участие на Ицко Финци носят силен драматургичен товар в този документален филм и именно това аз считам като един от приносите на авторката в това наистина научно изследване.

Във филма се разглежда подробно скандалът около кражбата на картината през август 1911 г., която се превръща в световен скандал с политически нотки. В един момент за крадци са нарочени дори Пабло Пикасо, който по онова време вече е знаменит художник, и поетът и писател Гийом Аполинер.

Филмът „Лятото на Мона Лиза“ е част от проект, финансиран от фонд "Образование". Той има образователна цел и принадлежи на фонд "Научни изследвания". Филмът е излъчен по Българската национална телевизия на 15.02.2015г.

Монографичният труд представлява подробен, научно и компетентно разработен, анализ на филма „Лятото на Мона Лиза“. Обем на монографичния труд: 57 страници с много илюстрации – репродукции на картини и кадри от филма.

Учебна и преподавателска дейност.

Елизавета Боева създава и развива авторски курсове в рамките на програми към департамент „Кино, реклама и шоубизнес“: Тя е създала и водила пред студенти повече от 20 авторски курса. Часовете които води са: аудиторни - 240 часа, средната оценка от студентите за удовлетвореност от курсовете и преподавателя е в рамките 4.50 – 5.00.

Боева има публикации на учебни материали и в електронния обучителен модул “Moodle НБУ” - общо над 200 стр. учебни материали,

В рамките на учебната дейност и във връзка с административната и обществена дейност има и следните дейности: проведен докторантски семинар – проект на департамент „Кино, реклама и шоубизнес“, изготвен доклад, прочетен в рамките на седемнадесетата ранноесенна школа по семиотика – проект на НБУ (03 – 11 септември 2011г, Созопол), изготвен доклад, прочетен в рамките на ранноесенната школа по семиотика – проект на НБУ (08 – 18 септември 2013, Созопол).

Тя е ръководител на проект, финансиран от Централния фонд за стратегическо развитие на НБУ (документалния филм „Аз бях Джек Керуак“, 2014г).

Рецензията е изготвена съобразно образеца и изискванията формулирани в правилника за израстване на академичния състав на НБУ.

И в края на моята рецензия, изхождайки от изказаното положително за представените материали, си позволявам да препоръчам на уважаемото от мен Научно жури за даване на звание “доцент” и заемане на длъжност “доцент” да даде висока оценка на кандидата д-р Елизавета Пламенова Боева, да и присъди звание “доцент” и да заеме длъжност “доцент” в професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, научно направление 05.08.03. Кинознание, киноизкуство и телевизия.

Гласувам с «ДА»

19.02.2016 г., София

Подпис: